

Nr 124.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tillägg till avtal om regleringen av sjöarna Uddjaur och Storavan; given Stockholms slott den 18 februari 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Departementschefen, statsrådet Forslund anför:

I skrivelse den 5 februari 1938 har vattenfallsstyrelsen hemställt om godkännande av ett vid skrivelsen i avskrift fogat, av styrelsen under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande ingånget tilläggsavtal till ett den 5 och 10 juni 1930 mellan styrelsen och Skellefteå stad träffat, av Kungl. Maj:t den 24 april 1931 godkänt avtal angående kronans deltagande i reglering av sjöarna Uddjaur och Storavan i Skellefte älvs sjösystem. Tilläggsavtalet torde såsom bilaga få fogas till dagens statsrådsprotokoll.

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 1 saml. Nr 124.

Under hänvisning i övrigt till Kungl. Maj:ts av 1931 års riksdag bifallna proposition, nr 28, angående kronans deltagande i viss vattenreglering beträffande Skellefte älv torde jag här få erinra om följande:

Skellefte älv har mellan Storavan och älvens utlopp en längd av omkring 207 kilometer och en sammanlagd fallhöjd av något över 418 meter. Genom älven avrinna flera stora sjöar, bland vilka märkas Hornavan, Uddjaur och Storavan om respektive 248, 179 och 174 kvadratkilometer. Vid Storavans utlopp bestämmes vattenståndet i älven så gott som uteslutande av förhållandena inom fjällområdet och sjöarnas förmåga att magasinera den från nämnda område avrinnande vattenmängden. Avrinningen i älven växlar också betydligt under de olika årstiderna, vilket i hög grad försvårar ett rationellt utnyttjande av vattenfallen.

I Skellefteälvens övre fallsträcka, från Storavan till och med Vargforsen, med en fallhöjd om tillhoppa 237.4 meter torde kronan äga omkring 174 meter eller omkring 73 procent. I den nedre fallsträckan, från Vargforsen till havet, äger kronan icke några fallandelar av betydelse, medan däremot Skellefteå stad äger cirka 81 meter eller nära 45 procent och enskilda bymän något över 99 meter; därvid bör dock bemärkas, att de vattenfall, som icke ägas av staden, knappast äro utbyggbara. Staden äger ock de enda utbyggda fallen i älven, nämligen Finnforsen och Krångforsen, belägna nedanför Vargforsen.

Sedan genom Skellefteå stads försorg upprättats en plan för reglering av avrinningen från sjöarna Uddjaur och Storavan, avslutades mellan vattenfallsstyrelsen och staden förutnämnda avtal den 5 och 10 juni 1930. Enligt detta skulle kronan, därest staden önskade genomföra nämnda reglering, ingå såsom medsökande i vattenregleringsföretaget och bidra till kostnaderna för detsamma jämlikt grunderna i vattenlagen, därvid dock skulle gälla, att kronan icke skulle vara skyldig att bidra till regleringskostnaden, förrän något av kronans fall i älven bleve bebyggt med ett kraftverk, vid vilket den genom regleringen vunna ökningen i lågvattenmängden kunde nyttiggöras.

Den i 1930 års avtal förutsatta regleringen har sedermera genomförts.

I sin skrivelse har *vattenfallsstyrelsen* anført:

Med hänsyn till den nu rådande ringa vattentillgången i Skellefte älv har Skellefteå stad ansett sig böra hos vattendomstolen anhålla om tillstånd att utföra en avtappningskanal från Hornavan för att under vintermånaderna kunna nedföra ytterligare vattenmängder från denna sjö till Uddjaur. Staden har jämväl hos vattenfallsstyrelsen hemställt, att kronan ville efter samma grunder, som gälla i avtalet den 5 och 10 juni 1930, deltaga i kostnaderna även för denna reglering.

Detta företag skulle särskilt under vattenfattiga år möjliggöra ett bättre utnyttjande av den redan verkställda regleringen av Storavan och Uddjaur och utgör således endast en ytterligare utbyggnad av samma reglering.

Genom utslag den 15 januari 1938 har Norrbygdens vattendomstol på ansökan av Skellefteå stad lämnat sitt tillstånd till företaget. I utslaget har domstolen uttalat, att genom den sökta avsänkningen av Hornavan skulle erhållas ett ytterligare magasin av omkring 67 miljoner kubikmeter. Därigenom skulle möjliggöras en ökning av lågvattenmängden, som dels för Skellefteå stads bebyggda strömfall vid Finnforsen och Krångforsen skulle medföra en ökning av kraftens kapitalvärde av omkring 495,000 kronor, dels för de obebyggda fallen Vargforsen — som tillhör kronan — Båtforsen och Karsbäcksforsen skulle medföra en ökning i deras värde av sammanlagt omkring 105,000 kronor. På Vargforsen enbart i obebyggt skick skulle härav belöpa cirka 41,000 kronor. Kostnaderna för företaget, däri inräknat kost-

naden för underhåll, förnyelse och skötsel, ha av domstolen beräknats till 420,000 kronor, vadan domstolen funnit, att vattenlagens stadganden om visst förhållande mellan nytta och skada icke lägga hinder i vägen för företaget.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, utgör den reglering, varom nu är fråga, en ytterligare utbyggnad av den av kronan år 1931 biträdda regleringen av sjöarna Uddjaur och Storavan. Enligt det till prövning föreliggande tilläggsavtalet skall kronan deltaga i den fortsatta regleringen efter samma grunder som enligt huvudavtalet, och kronan skall således icke vara skyldig att bidra till kostnaderna för regleringen, förrän den genom densamma vunna ökningen i lågvattenmängden kan av kronan nyttiggöras.

Departements-
chefen.

Då de skäl, som föranledde statsmakterna att biträda huvudavtalet, torde äga giltighet jämväl i fråga om det nu föreliggande tilläggsavtalet, anser jag mig böra tillstyrka bifall till vattenfallsstyrelsens hemställan om detsammas godkännande. Med hänsyn till den kostnad, som enligt avtalet framdeles kan tillskyndas kronan, torde medgivande beträffande kronans deltagande i den fortsatta regleringen böra inhämtas av riksdagen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna ifrågavarande, vid statsrådsprotokollet fogade tilläggsavtal angående regleringen av sjöarna Uddjaur och Storavan.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lars Staaff.

Bilaga.

Tilläggsavtal.

Mellan Kungl. Vattenfallsstyrelsen, här nedan kallad Styrelsen, och Skellefteå stad, här nedan kallad Staden, är i anslutning till det mellan Styrelsen och Staden den 5/10 juni 1930 ingångna avtalet angående Kronans deltagande i regleringen av Storavan och Uddjaur, här nedan kallat huvudavtalet, träffat följande tilläggsavtal.

Staden har i en den 4 september 1937 dagtecknad ansökan hos Norrbygdens Vattendomstol anhållit om tillstånd att vid utloppet ur Hornavan utföra en kanal för avtappning vintertid av vatten från denna sjö till Uddjaur. Den tekniska och ekonomiska planen för företaget har blivit av Styrelsen granskad.

Då detta företag medför en förbättring av verkningarna av regleringen av Storavan och Uddjaur, förbinder sig Styrelsen å Kungl. Maj:ts och Kronans vägnar — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — att lämna bidrag till företaget efter samma grunder, som angivas i huvudavtalet.

Staden å sin sida förbinder sig:

att intill den tidpunkt, då något av Kronans fall i Skellefte älv blivit bebyggt med ett kraftverk, vid vilket den genom regleringen vunna ökningen i lågvattenmängden kan nyttiggöras, ensam ansvara för alla kostnader för regleringen, av vad slag det vara må,

samt att, om genom ytterligare reglering av Hornavan eller någon sjö ovanför Hornavan en del av de i företaget ingående anläggningar blivit onyttig, omedelbart avskriva den på denna del belöpande anläggningskostnaden.

Skellefteå den 3 febr. 1938.

Stockholm den 4 febr. 1938.

Skellefteå stads Kraftverk:

Kungl. Vattenfallsstyrelsen:

G. KÅGSTRÖM.

G. MALM.

/ T. Björnbom.

FR. MALM.